

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנוסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

מרת חנה רחל אדל וועג ע"ה ב"ר משה בן ציון הי"ד
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא אליהו כהן זצוק"ל

משנה ב'

רבינו עובדיה מרטנורא

רבי שמעון פוטר - כיון שפשטה הוראתם ברוב צבור.

רבי אליעזר אומר ספק - הואיל והיה לו לשאול בכל עת על דברים שנתחדשו בבית דין ולא שאל, הרי זה כמי שנתפק לו אם חטא אם לא חטא, ומביא אשם תלוי. והלכה כרבי אליעזר.

איזהו ספק - כלומר, במה אומר רבי אליעזר שהוא נדון כמי שנתפק לו אם חטא אם לא חטא, וחייב אשם תלוי.

ביושב בביתו - כשהוא יושב בביתו במדינה שהורו בה בית דין, שהיה אפשר שישמע שחזרו בהם בית דין מהוראתם.

אבל הלך לו למדינת הים - ולא דווקא הלך, אלא החזיק בדרך ללכת, אע"פ שעדיין לא הלך, סבירא ליה לרבי עקיבא שמפני טרדתו לצאת לדרך אינו שואל אם חזרו בהן בית דין, ופטור מאשם תלוי. וכן עזאי סבר, הואיל ועדיין לא הלך, היה לו לשאול. ובהכי מוקי לה פלוגתייהו בגמרא. והלכה כרבי עקיבא.

הורו בית דין והתירו אחד מאיסורי התורה, ועשו רוב הציבור מעשה על סמך הוראתם, **וְיָדְעוּ שְׁטָעוּ** ולאחר זמן התברר לבית הדין שטעו בפסיקתם, **וְחִזְרוּ בְּהֵן** ושינו את הוראתם ואסרו את שהתירו, **בֵּין שֶׁהֵבִיאוּ** בית הדין **כְּפָרְתָן** קרבן פר העלם דבר לכפר על שטעו בשוגג, **וּבֵין שֶׁלֹא הֵבִיאוּ כְּפָרְתָן** שעדיין לא הביאו קרבן לכפרה, **וְהֵלֵךְ וְעָשָׂה** אחד מישראל **עַל פִּיָּהֶן** היינו שעבר על האיסור על סמך הוראתם הראשונה של בית הדין - **רְבִי שְׁמַעוֹן - פּוֹטֵר** אותו מלהביא קרבן חטאת, לפי שסמך על הוראת בית הדין שנתפרסמה ברבים, **וְרְבִי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: סָפֵק** רבי אליעזר מסתפק כיצד לדון את המעשה, האם אומרים שסמך על הוראת בית דין, או שסמך על עצמו, לפי שלא בירר מה ההלכה לפני שעשה מעשה, ולכן סובר רבי אליעזר שאדם זה צריך להביא קרבן אשם תלוי, שמביא מי שיש ספק אם חטא. עתה שואלת המשנה מהו המקרה שיש לנו ספק לגביו **אֵיזֶהוּ סָפֵק**, אם **יָשָׁב לֹו בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ** היינו, אם האדם עשה את המעשה כאשר היה במקום בו הוא רגיל להתגורר - **חָיִב** להביא קרבן אשם תלוי, לפי שהיה יכול לשאול האם התחדש משהו לגבי הפסיקה באותו עניין לפני שעשה מעשה, אבל אם .. **הֵלֵךְ לֹו לְמִדְיַת הַיָּם** אותו אדם יצא לחוץ לארץ ושם עשה את המעשה - **פְּטוֹר** מלהביא קרבן, לפי שבחוץ לארץ אין לו את מי לשאול ומה שעשה עשה על סמך הוראת בית הדין. **אָמַר רְבִי עֲקִיבָא: מוֹדָה מַסְכִּים אֲנִי בְּזֶה** במקרה שהאדם יצא לחוץ לארץ **שֶׁהוּא קָרוֹב** שיותר מסתבר **לְפִטוֹר** אותו מקרבן **מִן** מאשר **הַחוּבָה** לחייב אותו קרבן, לפי שבאמת בחוץ לארץ לא היה לו את מי לשאול ומה שעשה, עשה על סמך הוראת בית הדין. **אָמַר לֹו** שאל **בֶּן עֲזַאי: מַה שְּׁנָה זֶה מִן הַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ*** במה שונה המקרה של האדם שיצא לחוץ לארץ, מהאדם שעשה את המעשה בביתו. ענה לו רבי עקיבא **שֶׁהַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ אֶפְשָׁר הָיָה לֹו שִׁישְׁמַע** אם חזרו בית הדין מפסיקתם הראשונה, **וְזֶה** שיצא לחוץ לארץ **לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לֹו שִׁישְׁמַע** לא היתה לו אפשרות לשמוע אם בית דין חזרו בהם מפסיקתם.

* בגמרא מבואר שגם בן עזאי מבין שמי שנמצא בחו"ל לא היה יכול לדעת שביט הדין חזרו מפסיקתם ולכן הוא פטור. אלא שמחלוקתו עם רבי עקיבא הינה מה דינו של אדם שמתכנן לנסוע לחוץ לארץ, רבי עקיבא סובר שהיות והוא טרוד בנסיעתו אין הוא מיושב בדעתו לשמוע את הפסיקה החדשה, ולכן יהיה פטור. וכן עזאי סובר שדינו כמי שיושב בביתו ולכן יהיה צריך להביא קרבן אשם תלוי מספק.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ג'

רבינו עובדיה מברטנורא

לעקור את כל הגוף - כל עיקרה של מצוה, כדמפרש ואזיל.

הרי אלו פטורים - דכתיב (ויקרא ד') "ונעלם דבר", קרי ביה ונעלם מדבר, מקצת הדבר ולא כולו.

אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור - בגמרא פריך דהא שומרת יום כנגד יום בתורה כתיב (שם ט"ז) "וספרה לה", מלמד שסופרת אחד כנגד אחד, וכל מידי דכתיב בתורה אין בית דין מביאין עליו קרבן. ומפרש בגמרא כגון דאמרי זבה לא הוי אלא ביממא. כלומר, כשרואה דם ביום ולא כשרואה בלילה, דכתיב (שם) "כל ימי זובה".

המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים פטור - דאמרי הכנסה והוצאה אסורה, דכתיב (שמות ט"ז) "אל יצא איש ממקומו", זריקה והושטה מותרת.

המשתחוה פטור - דאמרי השתחוה דאית בה פשוט ידים ורגלים אסורה דכתיב (שם ל"ד) "לא תשתחוה לאל אחר", ושאין בה פשוט ידים ורגלים מותרת. וכללא דמילתא, אין בית דין חייבין עד שיוורו בדבר שאין הצדוקין מודין בו. אבל הורו בדבר שהצדוקין מודין בו, פטורין מקרבן צבור, והרבים העושים על פיהם, כל אחד חייב להביא קרבן על שגגתו. מאי טעמא, דזיל קרי בירב הוא.

הורו פסקו בית דין לעקור לבטל לחלוטין **את כל הגוף** של המצווה, היינו שפסקו בית דין לבטל לחלוטין את אחת ממצוות התורה, כאילו שאינה קיימת כלל, כגון: **אָמְרו: אֵין נִדָּה בַּתּוֹרָה** אין איסור נידה מן התורה, או **אֵין שֶׁבֶת בַּתּוֹרָה** אין איסור לעשות מלאכה בשבת, **אֵין עֲבוּדָה זָרָה בַּתּוֹרָה** אין איסור לעבוד עבודה זרה מהתורה - **הָרִי אֶלּוּ פְּטוּרִין** בית דין פטורים מלהביא קרבן על הוראתם זו, שכן מצוות אלו ידועות לכל ישראל כי הם מן התורה ואין יכולת לבית הדין לבטלם, ולכן אם עשה אחד מישראל עפ"י הוראתם של בית הדין חייב להביא קרבן חטאת, כמו כל יחיד שחטא בשוגג. אבל אם .. **הורו** בית דין **לְבַטֵּל מִקְצַת וּלְקַיֵּם מִקְצַת** היינו שהורו לבטל חלק מן האיסורים השייכים למצווה מסוימת, **הָרִי אֶלּוּ חֵיבִין** בית דין חייבים להביא קרבן פר העלם דבר של ציבור, אם עשו רוב הציבור מעשה על סמך פסיקתם. עתה מביאה המשנה דוגמאות לביטול חלק מן המצווה **כִּיצַד, אָמְרוּ** בית הדין: **יֵשׁ נִדָּה בַּתּוֹרָה** אמנם יש איסור נידה מהתורה, **אֲבָל הַבָּא עַל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם***, **פְּטוּר** היינו שאם ראתה אשה השומרת יום כנגד יום - דם במשך היום היא טמאה, אך אם תראה דם בלילה היא טהורה ומותר לבעלה להיות בקרבתה**, **דוגמא נוספת לביטול חלק ממצווה יֵשׁ שֶׁבֶת בַּתּוֹרָה** אם אמרו חברי בית הדין שאמנם יש איסור לעשות מלאכה בשבת ובאמת אסור לו לטלטל (להעביר) חפצים יחד איתו מרשות אחת לרשות אחרת, **אֲבָל הַמוּצִיא מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הָרְבִים, פְּטוּר** אבל כן מותר לאדם לזרוק את החפץ מרשות לרשות וכן מותר להושיט את ידו כשהחפץ בתוכה לרשות אחרת בזמן שהוא עצמו לא עבר לאותה רשות***, **דוגמא נוספת אם אמרו בית הדין שאמנם יֵשׁ עֲבוּדָה זָרָה בַּתּוֹרָה** יש איסור לעבוד עבודה זרה וכן אסור להשתחוות לעבודה זרה, **אֲבָל הַמְשִׁתְּחִוָה** שלא בפסוק ידים ורגליים לעבודה זרה, **פְּטוּר** לא עבר על איסור עבודה זרה, לפי שכל האיסור להשתחוות לעבודה זרה זה כאשר משתחוה בפסוק ידים ורגליים, אך אם משתחוה ללא פסוק לא עובר על איסור עבודה זרה****. המשותף לכל הדוגמאות הנ"ל הוא שהם פרטי מצווה שלא כתובים במפורש בתורה, אלא חכמים למדו אותם שהינם אסורים ואם בית דין התיר איסורים אלו... **הָרִי אֶלּוּ חֵיבִין** חייבים בית הדין להביא קרבן פר העלם דבר של ציבור אם רוב הציבור עבר על איסורים אלו על סמך פסיקת בית הדין, ומניין למדים שאם ביטלו בית הדין מצווה שלמה מן התורה הם פטורים מקרבן, אך אם ביטלו חלק מאיסורי מצווה מסוימת חייבים בקרבן **שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ד, יג)** בעניין בית דין שטעו, **"וְנִעְלַם דָּבָר"** ולמדים שרק אם נעלם מעיני בית הדין, **"דָּבָר"** היינו חלק מפרטי המצווה חייבים קרבן **וְלֹא כָּל הַגּוּף** אבל עם נעלמה מהם כל המצווה פטורים מלהביא קרבן. למעשה רק אם בית הדין התיר איסורים שהצדוקין לא מודים בהם (שהאמינו רק למה שכתוב במפורש בתורה) חייבים להביא קרבן פר העלם דבר.

*מדן תורה יש מחזוריות לאישה, כשהאישה רואה דם היא טמאה נידה שבעה ימים, אח"כ יש אחד עשר ימי טהרה שבהם האשה מותרת (לאחר שתטבול) לבעלה, וכשתראה שוב דם לאחר אחד עשר ימי הטהרה היא שוב נטמאת נידה לבעלה שבעה ימים וחוזר חלילה. (המדובר על פי דין תורה, אך חכמים גזרו שהאשה טמאה נידה ולאחר שתפסיק לראות דם צריכה היא לספור שבעה נקיים שבהם לא תראה דם ורק אח"כ תהיה מותרת לבעלה).

ברם אשה שראתה דם בתוך אחד עשר הימים שלאחר שבעת ימי הנידה, דינה כדלהלן: ראתה דם יום אחד בלבד, צריכה היא לשמור יום אחד בטהרה כנגד יום הטומאה, כלומר שהיא טובלת למחרת היום הטמא, ואם אינה רואה בו דם, הרי היא טהורה לערב. מכאן נקראת היא: "שומרת יום כנגד יום", ששומרת יום אחד בטהרה כנגד יום הטומאה.

וכן אם ראתה דם שני ימים רצופים, הרי היא שומרת את היום השלישי בטהרה, ואם טבלה ולא ראתה בו דם, טהורה היא בערב. **ההלכה היא שאשה ששומרת יום כנגד יום, בין שראתה דם ביום, ובין שראתה דם בלילה, היא טמאה ואסורה לבעלה. ***ההלכה היא שאסור לזרוק חפץ מרשות לרשות, וגם אסורה הושטת היד לרשות אחרת בזמן שיש בתוכה חפץ. ****ההלכה היא שכל השתחוות לעבודה זרה אסורה, בין שעשה זאת עם פסוק ידים ורגליים ובין שהשתחוה ללא פסוק.